VIÊM PHÚC MẠC PHÂN SU (Meconium Peritonitis)

Tờ thông tin này giúp bạn hiểu viêm phúc mạc phân su là gì, bạn cần những xét nghiệm gì và ý nghĩa của việc chẩn đoán cho bạn và con bạn.

Viêm phúc mạc phân su là gì?

Phân su là thuật ngữ y khoa để chỉ chất chứa trong ruột thai nhi trong quá trình sống trong tử cung và cũng là thuật ngữ phổ biến để chỉ lần đi tiêu đầu tiên của em bé sau sinh. Viêm phúc mạc phân su xảy ra khi phân su rò rỉ ra khỏi ruột qua một lỗ thủng hoặc lỗ nhỏ. Có nhiều nguyên nhân khác nhau có thể gây ra những lỗ nhỏ này. Khoang bụng được bao phủ bởi một lớp mỏng gọi là phúc mạc, khi phân su rò rỉ ra ngoài, đi đến phúc mạc sẽ gây ra tình trạng viêm ở lớp phủ này gọi là viêm phúc mạc phân su.
Khi siêu âm, bác sĩ sẽ thấy phân su bị rò rỉ dưới dạng những đốm sáng nhỏ (gọi là đốm phản âm hoặc vôi hóa) ở nhiều vị trí khác nhau trong ổ bụng thai. Trong quá trình siêu âm, bác sĩ có thể khảo sát các dấu hiệu khác bao gồm:

- Báng bụng - dịch tự do trong ổ bụng nhưng ở ngoài ruột (thông thường, bụng không chứa dịch tự do).
- Giãn các quai ruột – có sự tắc nghẽn dọc theo "ống ruột" làm các chất trong ruột không thể đi qua, gây phình hoặc giãn phần ruột phía trên chỗ tắc.
- Nang trong phúc mạc - đây là những túi dịch nhỏ bên trong bụng, do các tế bào trong cơ thể em bé cố gắng ngăn chặn hoặc bao bọc chỗ rò rỉ tạo ra.
- Đa ối – chỉ lượng nước ối quá nhiều trong túi thai. Có thể xảy ra khi phần đầu tiên của ruột bị tắc nghẽn. Khi đó, thai nhi không thể nuốt được lượng dịch như bình thường, dẫn đến tình trạng tích tụ dịch dư thừa bên ngoài thai.

Viêm phúc mạc phân su xảy ra như thế nào?

Thủng ruột có thể xảy ra do giảm lưu lượng máu tạm thời đến một vùng ruột dẫn đến hình thành một lỗ nhỏ trong ruột. Phân su có thể thoát qua lỗ này vào bụng. Tình huống này gọi là "viêm phúc mạc phân su đơn giản" vì không có bất thường nào khác ở thai và có tiên lượng tốt.
Đôi khi, một loạt các vấn đề xảy ra, cuối cùng có thể dẫn đến tắc ruột và viêm phúc mạc phân su. Có thể do áp lực cơ học bên ngoài tác động lên ruột (ví dụ, ống ruột bị xoắn); dị tật trong đó một hoặc nhiều đoạn ruột không phát triển bình thường trong những tuần đầu của thai kỳ (thuật ngữ y khoa gọi là teo ruột) hoặc có vấn đề bên trong ống ruột (như phân su dày, dính "làm tắc" ống ruột, xảy ra trong bệnh xơ nang). Ngoài ra, một số bệnh nhiễm virus có thể nhiễm vào thai và gây ra bệnh trong đó một trong những dấu hiệu là viêm phúc mạc phân su.

Tôi có nên làm thêm các xét nghiệm không?

Vì viêm phúc mạc phân su có thể là giai đoạn cuối của nhiều tình trạng khác nhau nên cần thực hiện một số xét nghiệm.

Bạn nên siêu âm chi tiết, bao gồm siêu âm tim thai để loại trừ các vấn đề khác.

- Bạn nên được tư vấn về di truyền và xét nghiệm máu để phát hiện tình trạng là người mang bệnh xơ nang. Xơ nang là một bệnh di truyền liên quan đến nhiều hệ cơ quan trong cơ thể. Trong đó, phân su có xu hướng dày, dính và có thể làm tắc ruột non dẫn đến viêm phúc mạc phân su. Bạn nên làm xét nghiệm để xem liệu có mang một trong các đột biến xơ nang hay không và thảo luận về việc xét nghiệm cho cha của đứa bé nếu bạn là người mang gen. Con bạn chỉ bị xơ nang nếu cả cha và mẹ đều mang gen bị biến đổi gây bệnh. Việc tham khảo ý kiến của chuyên gia tư vấn di truyền trước khi con bạn chào đời có thể hữu ích.
- Khi viêm phúc mạc phân su không "đơn giản" và siêu âm phát hiện các dấu hiệu khác đi kèm "đốm trắng" trong bụng, bạn nên chọc ối. Bác sĩ sẽ đưa vào khoang tử cung một kim nhỏ dưới hướng dẫn trực tiếp của siêu âm và hút ra một lượng nhỏ nước ối để tìm các bất thường nhiễm sắc thể như trisomy 21 (còn được gọi là hội chứng Down) và có thể được sử dụng để kiểm tra bệnh xơ nang.
- Bạn nên làm xét nghiệm máu để xác định có nhiễm một số loại virus nhất định khi mang thai hay ngay trước khi thụ thai hay không.
- Nếu nghi ngờ có bất thường tiềm ẩn ở ruột, có thể bạn sẽ muốn nói chuyện với bác sĩ phẫu thuật nhi khoa và bác sĩ sơ sinh (bác sĩ điều trị các vấn đề cho trẻ sơ sinh) trước khi bạn sinh. Một số trẻ sẽ cần được theo dõi chặt chẽ sau sinh hoặc thậm chí phải phẫu thuật để sửa chữa tắc ruột. Những bác sĩ này có thể cung cấp thông tin hữu ích về thời điểm và khả năng hồi phục dự kiến của em bé sau khi sinh.

Cần lưu ý gì khi mang thai?

Siêu âm để đánh giá lại các dấu hiệu ở bụng thai, sự phát triển của em bé và lượng nước ối. Các triệu chứng của đa ối như cảm thấy kích thước bụng tăng nhanh và/hoặc khó thở, đặc biệt khi nằm.
Nếu tình trạng đa ối phát triển và tử cung trở nên to hơn bình thường, bạn có thể bị các cơn gò sinh non và có thể sinh sớm hơn dự kiến. Nếu khó thở, kích thước bụng tăng bất thường, vỡ ối hoặc có các cơn gò, bạn nên báo cho bác sĩ.

Bệnh có ý nghĩa gì với trẻ sau khi sinh ra?

Đối với viêm phúc mạc phân su đơn giản, chúng ta mong đợi trẻ bú và đi tiêu bình thường sau sinh. Trong một số trường hợp, bác sĩ có thể chỉ định siêu âm bụng hoặc chụp X-quang. Trong những trường hợp phức tạp hơn, khi nghi ngờ thai nhi bị tắc ruột, bác sĩ có thể khuyên nên sinh em bé sớm để giảm thiểu tổn thương ruột trong tử cung. Bạn nên sinh tại trung tâm nhi khoa có khả năng phẫu thuật và chăm sóc đặc biệt. Sau sinh, em bé cần được theo dõi chặt chẽ và trong một số trường hợp cần phải phẫu thuật. Nếu có các dị tật khác đi kèm, tiên lượng phụ thuộc vào chẩn đoán cuối cùng.

Bệnh có xảy ra lần nữa không?

Trong hầu hết các trường hợp, viêm phúc mạc phân su không xảy ra nữa ở những lần mang thai sau. Khi viêm phúc mạc phân su gây ra bởi một vấn đề khác chẳng hạn như

xơ nang, nên thảo luận với nhà di truyền học về khả năng tái phát. Trong bệnh xơ nang, có 25% nguy cơ mắc bệnh trong mỗi lần mang thai sau khi cả cha và mẹ đều mang đột biến.

Tôi nên hỏi những câu hỏi nào khác?

- Có phải chỉ có những đốm trắng rải rác trong bụng mà không phát hiện gì thêm?
- Có bất kỳ dấu hiệu bất thường nào khác ngoài ổ bụng thai không?
- Tôi cần siêu âm bao lâu một lần để theo dõi vấn đề này?
- Tôi có thể gặp các bác sĩ sẽ chăm sóc em bé sau sinh không?
- Tôi nên sinh con ở đâu?

Cập nhật lần cuối tháng 9 năm 2022